

Bruksela, 2 czerwca 2022 r.
(OR. en)

9796/22

COH 47
SOC 334

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	2 czerwca 2022 r.
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	8980/22
Dotyczy:	8. sprawozdanie na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej: Konkluzje Rady w sprawie komunikatu dotyczącego 8. sprawozdania na temat spójności: Spójność w Europie do 2050 r. – Konkluzje Rady (2 czerwca 2022 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie 8. sprawozdania na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej: Spójność w Europie do 2050 r., zatwierdzone przez Radę (Sprawy Ogólne/Spójność) na jej 3875. posiedzeniu 2 czerwca 2022 r.

Konkluzje Rady w sprawie komunikatu dotyczącego 8. sprawozdania na temat spójności:

Spójność w Europie do 2050 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. PRZYPOMINA, że polityka spójności zmierza do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych, a także do wspierania harmonijnego rozwoju całej Unii;
2. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE 8. sprawozdanie na temat spójności jako cenne podsumowanie rozwoju sytuacji w zakresie gospodarczej, społecznej i terytorialnej spójności Unii Europejskiej, a także przedstawioną w nim – w oparciu o najaktualniejsze dostępne dane statystyczne – analizę sposobu, w jaki polityka spójności przyczynia się do integracji, konwergencji i konkurencyjności;
3. UZNAJE:
 - że 8. sprawozdanie na temat spójności pojawia się w kontekście różnych kryzysów, które dotyczą Unii Europejską (pandemia, klęski żywiołowe, agresja wojskowa), oraz długoterminowych wyzwań (takich jak zmiana klimatu i zmiany demograficzne) o istotnych gospodarczych, środowiskowych i społecznych skutkach dla spójności Unii Europejskiej;
 - że te wyzwania i kryzysy mają asymetryczny wpływ na państwa członkowskie i regiony UE, co w efekcie może zwiększyć dysproporcje i nierówności, powodując różnorodne wyzwania dla polityki spójności;

4. ODNOTOWUJE istotne zmiany, jakie zaszły w ciągu ostatnich dziesięciu lat:
- spójność gospodarcza i społeczna na poziomie Unii uległa poprawie, ale do konwergencji doszło głównie dzięki stosunkowo silnemu wzrostowi w licznych słabiej rozwiniętych regionach, podczas gdy niektóre regiony o średnich dochodach doświadczają stagnacji;
 - poczyniono znaczące postępy w poprawie zatrudnienia, ale dysproporcje regionalne pozostają większe niż przed kryzysem finansowym w 2008 r.;
 - luki pomiędzy niektórymi regionami oraz wewnątrz niektórych regionów utrzymują się, a czasem nawet zwiększają, a sytuacja części regionów pozwala przypuszczać, że znalazły się w one pułapce ograniczenia rozwoju;
 - pogłębiła się regionalna przepaść innowacyjna w Europie. Ponadto w niektórych regionach nadal istnieją luki w zakresie konektywności, które wpływają na zdolność tych regionów do czerpania w pełni korzyści z rynku wewnętrznego;
 - innowacyjność, przedsiębiorczość, rozwój cyfrowy, ale także dobre rządy oraz, stosownie do potrzeb, inwestycje w infrastrukturę, są elementami o dużym znaczeniu dla długoterminowego wzrostu gospodarczego i rozwoju jednostek terytorialnych, dla poprawy dostępu do usług oraz dla jakości życia obywateli;
 - skutki zmian demograficznych (migracji wewnętrznej i zewnętrznej, starzenia się społeczeństwa, wyludniania i drenażu mózgów) są odczuwalne we wszystkich państwach członkowskich, ale szczególnie w regionach słabiej rozwiniętych, wiejskich i peryferyjnych;
5. PRZYPOMINA o swoim przywiązaniu do takiej polityki spójności, która przyczynia się do reform strukturalnych i inwestycji w celu osiągnięcia lepszych rezultatów gospodarczych i społecznych we wszystkich regionach i która jest kształtowana w ramach długoterminowego cyklu programowania, oraz ZAZNACZA, że – jak stwierdzono w sprawozdaniu – w dłuższej perspektywie polityka ta przynosi korzyści wszystkim regionom;

6. **PODKREŚLA**, że polityka spójności, jako strategia polityczna ukierunkowana na konkretny obszar oraz oparta na zarządzaniu dzielonym, partnerstwie i wielopoziomym sprawowaniu rządów, powinna należycie brać pod uwagę potrzeby i potencjał jednostek terytorialnych, umożliwiając im ukierunkowywanie najodpowiedniejszych inwestycji na szczeblu lokalnym, na przykład za pośrednictwem ich strategii rozwoju lokalnego lub strategii inteligentnej specjalizacji, oraz powinna dążyć do wspólnego opracowywania zintegrowanych rozwiązań na szczeblu regionalnym, subregionalnym lub międzyregionalnym – również z uwzględnieniem doświadczeń ze współpracy zdobytych w ramach programów Interreg – z myślą o zwiększeniu poczucia odpowiedzialności miejscowych społeczności za realizację europejskich priorytetów;
7. **APELUJE** o ogólne zwracanie uwagi na zasadę „nie szkodzić spójności” w ramach wszystkich unijnych polityk i inicjatyw oraz w ramach urzeczywistniania rynku wewnętrznego, w tym stosowania zasad pomocy państwa, zgodnie z art. 175 TFUE, oraz **ZACHĘCA** Komisję Europejską, by rozważyła włączenie ocen oddziaływania terytorialnego (weryfikacji wpływu polityki na rozwój regionów) do odpowiednich polityk UE zarówno w ich fazie koncepcyjnej, jak i ewaluacyjnej.

I – Lepiej ukierunkowane priorytety w zakresie działań strukturalnych podejmowanych w odpowiedzi na główne wyzwania poprzez wykorzystanie nowych źródeł wzrostu

UWAŻA, że:

8. Transformacja ekologiczna i cyfrowa są ważnymi wyzwaniami, które oferują nowe szanse na europejski wzrost i na które powinniśmy ukierunkować nasze inwestycje, zapewniając przy tym, by były one sprawiedliwe dostosowane, aby zapobiec wywołaniu przez te transformacje kolejnych dysproporcji;
9. Innowacyjność, przedsiębiorczość i dywersyfikacja gospodarcza, a także dobre rządy, mogą być kluczowymi czynnikami długoterminowego regionalnego wzrostu gospodarczego oraz większej odporności na wstrząsy asymetryczne;

10. Aby pomóc obywatelom, przedsiębiorstwom i jednostkom terytorialnym, zwłaszcza gminom, lecz także małym i średnim przedsiębiorstwom, w przeprowadzeniu transformacji ekologicznej w sposób sprawiedliwy pod względem społecznym, należy wspierać ich w wysiłkach na rzecz rozwiązania problemów związanych ze zmianą klimatu i w transformacji energetycznej oraz w celu zwiększenia odporności na ryzyko klimatyczne, zapewnienia zrównoważonej gospodarki o obiegu zamkniętym i czystego środowiska o dużej bioróżnorodności oraz zachęcania ich do stosowania rozwiązań opartych na zasobach przyrody;
11. Europejski filar praw socjalnych wspomaga i uzupełnia działania państw członkowskich na rzecz bardziej sprawiedliwego i integracyjnego społeczeństwa;
12. Aby lepiej przygotować obywateli do radzenia sobie z przemianami zachodzącymi w naszych społeczeństwach, należy wspierać zdolności przystosowawcze i rozwój nowych umiejętności, w tym poprzez wzmocnianie edukacji, uczenia się przez całe życie i szkolenia zawodowego;
13. Aby zmniejszyć wrażliwość społeczno-ekonomiczną i wykluczenie społeczno-ekonomiczne, polityka spójności powinna wspierać integrację osób z najsłabszych grup poprzez zapewnianie im wysokiej jakości zatrudnienia i wysokiego standardu usług socjalnych i zdrowotnych;
14. Aby lepiej uwzględniać ważne wyzwania wynikające ze zmian demograficznych, należy zwracać szczególną uwagę na potrzeby starzejących się społeczeństw, na konsekwencje dla naszych systemów ochrony zdrowia i systemów socjalnych, na terytoria o malejącej liczbie ludności, a także na jednostki terytorialne borykające się z licznymi wyzwaniami związanymi z młodzieżą.

II – Wzmocnienie spójności poprzez ściślejsze powiązanie jej z jednostkami terytorialnymi

15. ZALECA, by polityka spójności nadal była w znacznym stopniu ukierunkowana na konkretny obszar;

16. **PODKREŚLA**, że polityka spójności jest jednym z najważniejszych narzędzi wspierania rozwoju w regionach słabiej rozwiniętych, jak również jedną z głównych polityk inwestycyjnych UE, która powinna nadal wspierać inwestycje niezbędne do osiągnięcia konwergencji i uniknięcia pułapek ograniczenia rozwoju w odniesieniu do wszystkich regionów;
17. **PRZYWOŁUJE** podstawowe zasady art. 174 TFUE, który wspiera harmonijny rozwój wszystkich regionów, szczególną uwagę poświęcając obszarom wiejskim, obszarom podlegającym przemianom przemysłowym i regionom, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takim jak najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie;
18. **PRZYWOŁUJE** również art. 349 TFUE, który powinien być wykorzystywany do wspierania rozwoju regionów najbardziej oddalonych i promowania polityki spójności zaspokajającej ich szczególne potrzeby, obejmującej zróżnicowane rozwiązania, wzmacniającej ich wpływy oraz wykorzystującej innowacje realizowane przez te jednostki terytorialne;
19. **UWAŻA**, że wyspy oraz terytoria peryferyjne i oddalone, w tym regiony najbardziej oddalone, stoją w obliczu szczególnie poważnych wyzwań, także ze względu na wzrost kosztów transportu, i **KŁADZIE NACISK** na potrzebę inkluzywnego i dopasowanego podejścia do takich terytoriów, aby pomóc im w ich procesach transformacji;
20. **WZYWA** do dalszego zbadania i opracowania pojęcia regionów znajdujących się w pułapce ograniczenia rozwoju, aby sprostać wyzwaniom, w obliczu których stoją te regiony, aby lepiej zrozumieć czynniki strukturalne, które prowadzą do powstania pułapki ograniczenia rozwoju i które są jej wynikiem, oraz aby uchronić kolejne regiony przed znalezieniem się w takiej pułapce;

21. ZACHEĆCA, by – wzorem długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE – rozwijano zintegrowane strategie lokalne, zapewniono dostęp do wsparcia technicznego i budowano zdolności na szczeblu lokalnym, a także rozwijano współpracę i sieci kontaktów na szczeblu europejskim pomiędzy terenami wiejskimi, zgodnie z tym, co promowane jest w ramach opracowywania unijnego paktu na rzecz obszarów wiejskich;
22. POTWIERDZA znaczenie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, gdyż miasta są motorem przemian, lecz cechuje je także wysoka koncentracja nierówności społeczno-gospodarczych, oraz WSPIERA tworzenie powiązań między obszarami miejskimi i wiejskimi; w związku z tym pożądanym jest opracowywanie strategii rozwoju opartych na obszarach funkcjonalnych oraz zwracanie uwagi na odgrywane przez małe i średnie miejscowości role „punktów odniesienia” i „obszarów napływu”, co zapobiega kurczeniu się obszarów wiejskich;
23. POPIERA kapitalizację i powszechną wymianę doświadczeń ze współpracy w ramach programów europejskiej współpracy terytorialnej oraz strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego w celu sprostania wyzwaniom związanym z transformacją ekologiczną i cyfrową oraz z integracją lokalnych systemów gospodarczych;
24. PODKREŚLA wielki potencjał ugruntowanych struktur europejskiej współpracy terytorialnej, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych, takich jak pandemia COVID-19, i POPIERA stałe wysiłki na rzecz zacieśnienia transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej współpracy między regionami Europy;
25. ZAUWAŻA, że regiony graniczące z Rosją i Białorusią, a także regiony graniczące z Ukrainą i Republiką Mołdawii stoją w obliczu szczególnych wyzwań gospodarczych i społecznych w związku z agresją Rosji na Ukrainę;
26. PODKREŚLA, że sytuacja ta ma istotne konsekwencje dla regionów, do których napływają uchodźcy, oraz dla całej UE, w tym konsekwencje dla rozwoju regionalnego pod względem energii i inflacji.

III – Propozycje dotyczące poprawy skuteczności wdrażania funduszy i dostępu do funduszy w jednostkach terytorialnych

27. **PODKREŚLA**, że polityka spójności nie jest narzędziem kryzysowym; pomogła ona jednak regionom w złagodzeniu skutków niedawnych kryzysów; **UWAŻA**, że polityka musi być w stanie dostosowywać się do najnowszych zmian, bez szkodenia przy tym jej celom strukturalnym i długoterminowym, szczególnie poprzez wykorzystywanie w pierwszej kolejności stosownych przepisów obowiązujących ram prawnych;
28. **JEST ZDANIA**, że stabilność zasad dotyczących zarządzania, kontroli i administracji podczas kolejnych okresów programowania, ale także bardziej jednolite i spójne stosowanie zasad, mogą uprościć wdrażanie funduszy;
29. **APELUJE O** zwiększenie wysiłków w zakresie komunikacji z szerszym gronem odbiorców, o dalsze upraszczanie i ciągle wspieranie i szkolenie potencjalnych beneficjentów lub partnerów, tak by przybliżać politykę spójności do obywateli UE, w szczególności za pośrednictwem nowego celu 5 w ramach tej polityki;
30. **PODKREŚLA** znaczenie budowania zdolności, ewaluacji oraz wyciągania wniosków, aby stale poprawiać skuteczność polityki spójności i wspierać programy o wysokiej efektywności;
31. **WZYWA DO** zapewnienia, by wsparcie UE było udzielane skutecznie, w oparciu o dobre rządy, w sposób przejrzysty i zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej.

IV – Kierunki dalszej refleksji

OCZEKUJE na:

32. ZAINICJOWANIE refleksji na temat przyszłości polityki spójności po 2027 r. z myślą o opracowaniu prostszego i skutecznego zbioru zasad i o unikaniu tendencji do zwielokrotniania funduszy;
 33. POŁOŻENIE NACISKU na komplementarność i synergię, które należy wzmocnić względem innych stosownych europejskich polityk i inicjatyw poczynając od ich fazy koncepcyjnej, aby zwiększyć skuteczność tych polityk i zmniejszyć obciążenia administracyjne dla państw członkowskich, regionów i beneficjentów;
 34. PROWADZENIE regularnej wymiany poglądów na temat polityki spójności w okresie programowania 2021–2027 z myślą o opracowaniu polityki na okres po 2027 r.
-